

2.1.
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
Helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés

¹MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés

1. Helyzetfeltárás

1.1. Településhálózati összefüggések

²Lajosmizse Bács-Kiskun megye északi részén, a Duna-Tisza közti homokhátság északi részén, Kecskeméttől 17 km-re északnyugatra kerül el. A város szinte teljes egésze homokra települt. Lajosmizse külterülete részben még homokhátság eredeti felszíni formáit őrzi, számos kisebb homokdűnét és homokhátat láthatunk, amelyek az uralkodó széliránynak megfelelő északnyugat-délkeleti irányba rendeződve szelik át a tájat. A magasabban fekvő dűnesorok között számos apróbb tó, illetve mocsár húzódik meg. A város az M5-ös autópályán vagy az 5-ös főúton csatlakozik Magyarország fő közlekedési hálózatához.

Lajosmizse lakossága 11.188 fő. (2013. január 1.) Népsűrűsége 67.65 fő/km². Területe 164.66 km².

Lajosmizse közlekedési kapcsolatai a Budapest -Kecskemét-Szeged tengelyen fekvő helyzetéből következnek. Magyarország közlekedési hálózata Budapest központúságának minden előnye és hátránya így érinti a várost.

Az országon átvezető kelet-nyugati kapcsolat hiánya a Kecskeméti Járáshoz tartozó város Bács-Kiskun megye nyugati-, és a szomszédos Pest megye településeinek megközelíthetőségét is nehezíti.

A történeti előzményekre visszavezethető sugaras úthálózati adottságból következően a várost elkerülő a tágabb térségi kapcsolatokat biztosító gyűrűs irányok hiányoznak.

Településhálózat a meglévő úthálózattal

¹ 314/2012.(XI. 8.) Korm. rendelet 9.§(6) bekezdés figyelembevételével készített munkarész

² Forrás: Lajosmizse.hu

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal összefüggést a következők szemléltetik:

Területi koherencia

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja

Kecskemét						
Ter2 Kecskemét fejlesztési körzet dinamikus növekedését elősegítő fejlesztési stratégia megvalósítása			Kecskemét- Szolnok tengely fejlesztése			

Térségi elérhetőség						
Tem3 A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések	TEN-T M6	M9 Szeged-Szabadka- Bácsalmás-Baja vasútvonal	M8, M44	TEN-T M6		M9

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 1/1. számú melléklete
Az országos közúthálózat gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi
térszerkezetet meghatározó főutakra vonatkozó táblázatának 31. sora szerint:

**M8: (Ausztria) – Szentgotthárd térsége – Veszprém – Enying térsége –
Sárbogárd térsége – Dunaújváros – Kecskemét térsége – Szolnok – Füzesabony
térsége (M3)**

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveivel való összefüggés

Kecskemét és Nagykőrös településszerkezeti tervei az M8 nyomvonalát tartalmazzák.
Mindkét város esetében a nyomvonal pontosítására kerül sor.

1.5. A hatályos fejlesztési koncepcióval való összefüggés

Lajosmizse településfejlesztési koncepciója az M8 nyomvonalát érintő területi
fejlesztést nem tartalmaz.

1.8. A táji és természeti adottságok vizsgálata

Lajosmizse igazgatási területe alapvetően mozaikos felhasználású, a mezőgazdasági-, és erdőterületek váltakozva tanyás beépítésekkel találhatók.

A közigazgatási terület déli részén a kecskeméti határ mentén vezetett út is lakott tanyás tájat érint.

3

43+125 (127+925) kmsz – tervezési szakasz vége között

A nyomvonal – kilépve a Natura 2000 területből – ezután egy szántóföldön halad keresztül (T1, TDO:1), majd egy keskeny üde cserjést (P2b, TDO:3) keresztez a 44+740 km szelvényben. Az üde cserjés egy névtelen csatorna medrében alakult ki. Cserjeszintjét elsősorban a fű fajok adják (*Salix fragilis*, *Salix purpurea*), de megjelenik benne fehér nyár (*Populus alba*) és az akác is (*Robinia pseudoacacia*). A szántó felőli szegélyében néhol megjelenik a fekete bodza (*Sabucus nigra*) az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) és a tájidegen ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*). Cserjeszintje többé-kevésbé zárt, aljnövényzetében az alábbi fajokat találjuk: sövényiszulák (*Calystegia sepium*), ragadós galaj (*Galium aparine*), orvosi nadálytő (*Symphytum officinale*), hamvas szeder (*Rubus caesius*). Ahol a zárt cserjesor felnyílik, nádat (*Phragmites australis*) és keskenylevelű sást (*Carex stenophylla*) találunk.

A nyomvonal elhagyva az üde cserjesort a 45+115 (129+915) kmsz-ig nagyüzemi szántókat (T1, TDO:1), spontán és telepített akácosokat (S1, S6, TDO:1), mezőgazdasági dűlőutat (U11, TDO:1) keresztez tanyák (U10: TDO:1) és telephelyek között (U4, TDO:1).

A nyomvonal 45+115 (129+915)– 45+215 (130+15) kmsz között érinti a Talfái-csatorna száraz medrét (OB, TDO:2) és a mellette kialakult száraz gyept (OC, TDO:2). A nedves gyepek és száraz gyepek botanikai viszonyai megegyeznek az eddig leírtakkal, ezért azokat külön nem részletezzük.

A Talfái-csatorna keresztezése után a nyomvonal a 44+215 (129+15) – 48+000 (132+800) km szelvényig mezőgazdasági területeket (T1, T2, T5, TDO:1), nagyüzemi gyümölcsösöket (T7, TDO:2), telepített és spontán akácosokat (S1, S6, TDO:1), telepített nemesnyárasokat (S2, TDO:1), degradált nedves üde és száraz gyepeket (OB, OC, TDO:2), tanyákat (U10: TDO:1), telephelyeket (U4, TDO:1) és mezőgazdasági dűlőutakat (U11, TDO:1) keresztez. A 46+000 (130+800) kmsz szelvény környéki tanyáknál a hatásterületen belül találunk még kisparcellás szántókat (T6, TDO:1), illetve egy mesterségesen kialakított kis tavat (U9, TDO:3) is, mely egy telephelyhez tartozik. Az itt keresztezett száraz és nedves gyepek egy részét legelőként hasznosítják (lovak, birkák és szarvasmarhák számára), míg más része szántóterületek vagy egykori tanyákhoz tartozó gyümölcsösök – elsősorban kisparcellás szőlőterületek – helyén képződött másodlagosan. A nem legeltetett területeken gyorsan terjed az akác és selyemkóró.

A nyomvonal a 48+000 (132+800) kmsz-ben éri el az Alpár-nyárlőrinci-csatorna melletti száraz és nedves gyepeket. A nyomvonal először keresztezi a magasabb térszínen kialakult száraz gyept (OC, TDO:2), majd a csatorna medrében kialakult üde gyept (OB, TDO:2). A száraz és nedves gyepek hasonló fajkészlettel rendelkeznek, mint azt már az előzőekben bemutattuk. A gyepeket kaszálással hasznosítják.

A nyomvonal az üde és száraz gyepeket elhagyva telepített akácson halad keresztül (S1, TDO:1), majd egy nagy kiterjedésű legelőt vág ketté a 48+250 (133+50) – 48+510 (133+310) kmsz között. A gyept intenzíven legeltetik birkákkal és lovakkal, fajkészlete ezért degradált. A gyeptben több helyütt felszaporodott, az eddig ismertetett növényeken túl, a mezei iringó (*Eryngium campestre*).

A legelőt elhagyva a nyomvonal először egy szántóföldön (T1, TDO:1), aztán egy telephelyen (U4, TDO:1) megy keresztül, majd egy keskeny származékerdőn (RDb, TDO:2) éri el az 5. számú főutat (U11, TDO:1), a tervezési szakasz végét. Az 5. sz. főút másik oldalán szintén nagyüzemi szántókat (T1, TDO:1) találunk a hatásterületen belül. A származékerdő lombkoronaszintjében az alábbi fajokat találjuk: fehér nyár (*Populus alba*), nyír (*Betula pendula*), mezei juhar (*Acer campestre*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*). Cserjeszintjében a fiatal akácmagoncokon túl megtaláljuk a bálványfát (*Ailanthus altissima*), a fekete bodzát (*Sambucus nigra*) kökényt (*Prunus spinosa*) és az egybibés galagonyát (*Crataegus monogyna*). Aljnövényzete degradált, a szárazabb részekeken csillagpázsitos (*Cynodon dactylon*) gyepeket találunk, meddő rozsnokkal (*Bromus sterilis*), tarackbúzával (*Agropyron repens*) és siskanáddal (*Calamagrostis epigeios*). A mélyebb, árnyékosabb részekeken megjelenik a ragadós galaj (*Galium aparine*), a közönséges tyúkhúr (*Stellaria media*), a nagy csalán (*Urtica dioica*).

³ Környezeti hatástanulmányból átvéve ariel betűtípussal
2.1. Megalapozó vizsgálat

22. ábra: Keskeny üde cserjesor a Névtelen-csatorna mellett

23. ábra: Nedves és száraz gyepek az Alpárnyárlőrinci-csatorna mentén

Forrás: Mott MacDonald Magyarország Kft helyszíni bejárás (2016. augusztus, szeptember)

A terület zoológiai szempontból igen zavart, ezért a mezőgazdasági területeken általánosan elterjedt fajokkal kell számolni.

Gerinctelenek közül a mezofil és száraz gyepekben a már említett fajokat találtuk. Ezen a vizsgált szakaszon is inkább a hüllők vannak jelen (*Lacerta viridis*, *L. agilis*), mint a kétéltűek. Madarak közül említést érdemel a nedves gyepek fölött megfigyelt fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*). A 48+000 (132+800) kmsz környékén megfigyeltünk egy fokozottan védett szalakótát (*Coracias garrulus*) is. Az időszakosan vízzel borított nedves gyepeket nagy valószínűséggel felkeresi a fokozottan védett fehér gólya (*Ciconia ciconia*) is. Védett emlősök közül, mivel a területen sűrűn helyezkednek el a tanyák és egyéb mezőgazdasági üzemek, nagy valószínűséggel a már említett fajokon túl előfordul a nyest (*Martes foina*).

Vadászható fajok közül elsősorban az apróvadakat kell megemlíteni, mind a mezei nyúlnek, mind pedig a fácánnak nagyszámú populációja él a területen. Jelen van, de kevésbé gyakori az eddigi szakaszokhoz képest az őz és a vaddisznó, nagy valószínűséggel ez a komolyabb tanyás beépítésnek és ezáltal a kisebb, mozaikosabb élettérnek tudható be. A szarvas már nem jellemző, azonban vörös róka gyakori a vizsgált szakaszon.

1.9. Az épített környezet vizsgálata

A táj domborzati adottságait az ÉNY-DK irányú szél munkálta háta és mély vonulatok jellemzik.

A feltáró úthálózat is ebben a koordinátarendszerben valósult meg az egykori puszta mérnöki felosztásával. A szórt elhelyezkedésű tanyák a magasabb fekvésű területre kerültek. Egy-egy tanyás beépítés önálló gazdasági egységként funkcionált, aminek velejárója, hogy a hozzá tartozó földterületen több művelési ág is megjelent.

A mezőgazdaság XIX. század közepén megvalósított kollektivizálása a tanyás beépítés fenti rendjének megszüntetését eredményezte. A tanyatelkek lakóterületként megmaradtak, de a magántulajdonú termőföldet termelőszövetkezeti tulajdonba véve a telekstruktúra megváltozott és a területhasználat mozaikossága is lecsökkent.

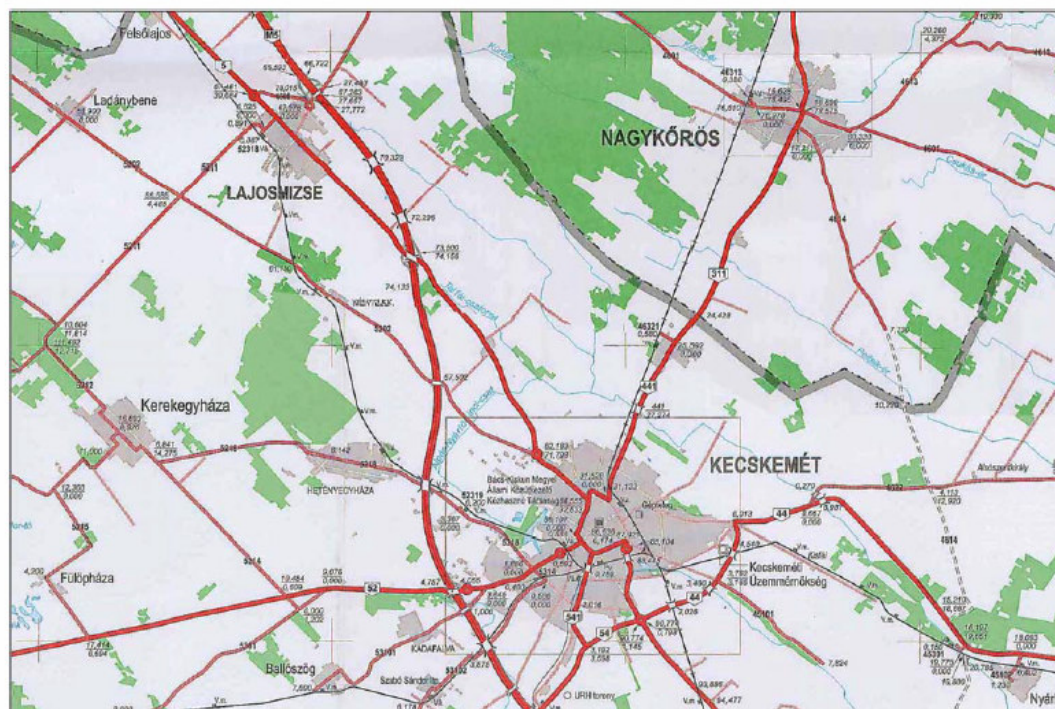
A belterületi lakóterületi kijelölés is jelentős elszívó hatással volt a tanyás beépítésre.

A 1990-es évek privatizációja a tanyák számbeli növekedését nem eredményezte, de a magánbirtokok megalakulásával a külterületi beépítés, mint gazdasági központ jelentősége megnőtt.

A hagyományos tanyák funkcióváltása is megfigyelhető, időszakos üdülőjelleget használatra kerültek egyes tanyák.

1.10. Közlekedés⁴

ÚTHÁLÓZAT

A térség úthálózatának egyik meghatározó közlekedéshálózati eleme az M5 autópálya, amely a település központjától keletre kb. 1,5 km-re vezet ÉNy-DK-i irányba. Másik ilyen elem a településen átvezető 5.sz. főút, amelyen Szegeden át a déli országhatár érhető el.

A települést érintő és azon átvezető további közúthálózati elemek a Lajosmizse-Kunszentmiklós közötti 5211. j., a –Kecskemét közötti 5202.j. és a Cegléd-Lajosmizse közötti kapcsolatot biztosító 4608.j. összekötő utak.

Az utak a településen belül és kívül alkalmazkodva síkvidéki jelleghez és a beépítéshez, közel vízszintesen, jellemzően egyenes vonalvezetéssel vezetnek, kivéve a vasúti átjárókhöz vezető belterületi utak rövid szakaszait.

A településen átvezető utakon a közeli települések Örkény, Táborfalva, Kecskemét (5.sz. főút), Ladánybene, Tatárszentgyörgy, Örkény (5202.j. út), Kerekegyháza (5211.j. út), Csemő (4608.j. út) közelíthetők meg.

FEJLESZTÉS

A településen belül és környezetében távlatban az úthálózaton jelentősebb beavatkozás (új út építése, útkorrekció, kapacitásbővítés) az alábbi közlekedéshálózati elemek –mint szerkezeti jelentőségű fejlesztések meghatározó elemei- megvalósításával várható:

- M8 gyorsforgalmi út, amely távlatban a település külterületén, a városközponttól kb. 3 km-re kelet-nyugati irányban halad.
- Nagy sebességű vasútvonal (NSV), amely távlatban a település külterületén, a városközponttól kb. 3 km-re észak-déli irányban halad.
- 5.sz. főút elkerülő szakasza, amely távlatban az 5.sz. főút elkerülő szakaszaként tervezett a 4608.j. út Dózsa György utca (5.sz. főút) – Ceglédi utca közötti szakaszának továbbépítését követően az 5.sz. főúthoz a belterületi szakasz déli oldalán csatlakozik.

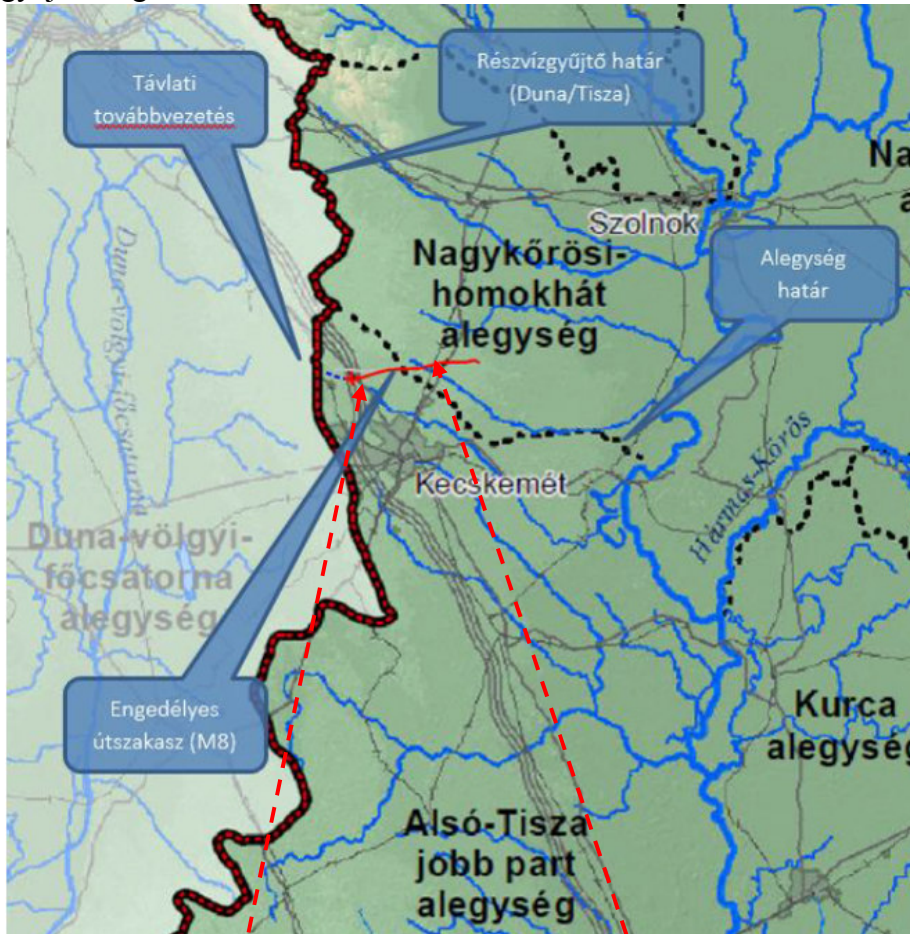
⁴ Hatályos településrendezési eszközök alátámasztó munkaréséből átvéve. Tervező: Lombár István (VÁTI Kft)
2.1. Megalapozó vizsgálat

1.11. Közművesítés

Felszíni vízvezetés

Vízgyűjtő-vízgazdálkodási terület lehatárolás

Alpár nyárlőrinci csatorna

Talfái csatorna

Vízi és energiaközművek

A tervezési területen egyedi kutas ivóvízellátás van.

A létesítendő kútból legfeljebb a létesítő házi vízigényének – maximum 500 m³/év mennyiségig terjedő – biztosításáig termelhető ki víz – a parti szűrésű, karszt-, vagy rétegvíz készlet igénybevétele, érintése nélkül – kizárólag a talajvíz felhasználásával.

Talajvíznek minősül az első vízzáró réteg felett található vízkészlet. (Lajosmizse térségében a talajvízkészlet feküszintje a geológiai ismeretek alapján általában 15-30 m mélységben található.)

A módosítással érintett térségben egyedi szennyvízkezelés van.

Energiaközművek

A nyomvonal által érintett közművek: **távközlési vezeték**: gáz jelzővezeték (46+973 km.sz.) és optikai földkábel (48+679 km.sz.).

A nyomvonalat érintő **szénhidrogén vezeték**: Algyő-Vecsés, DN600 acél nagynyomású gázvezeték (46+982 km.sz.), Algyő-százhalombatta, DN 300 acél termékvezeték (46+999 km.sz.).

A nyomvonalat érintő **elektromos vezeték**: Nagyfeszültségű légvezeték (47+333 km.sz.), 20 kv légvezeték (48+371 km. sz.)

2. Helyzetelemzés, helyzetértékelés

A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése, a helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

Térségi kapcsolatok

Térségi közlekedési kapcsolatokat, a település országos közúthálózati kapcsolatait javítja a tervezett az M8 gyorsforgalmi út. A területrendezési tervekben szereplő közlekedési elem.

Településrendezés

Az M8 Lajosmizse közigazgatási területét érintő szakasza mezőgazdasági-, és erdőterületek váltakozásával kialakult mozaikos területfelhasználású tájat, szórvány tanyás beépítést érint. A település déli igazgatási határa mentén haladó nyomvonal a mintegy 250 ha-os háromszögletű területet leválasztja, a meglévő derékszögű ÉNY-DK és ÉK-DNY irányú úthálózatot átmetszi.

Fentiekből következően elhelyezkedése a településszerkezetet illetően, amennyiben az M8 által leszakított határrész kapcsolatát megoldják optimálisnak tekinthető.

A terület az elmúlt évek során csökkenő mértékben, de tanyákkal beépült. A tanyákra környezeti szempontból a lakóterületi normáknak való megfelelése követelmény. Ezért a gyorsforgalmi út és az ahhoz kapcsolódó műtárgyakon túl további környezetvédelmi szempontból indokolt területigénnyel is kell számolni.